

disse Spidsfindigheder, og som jeg haaber paa en saadan Maade, at det er tilstrækkeligt blevet godtgjort, hvor lidet Joie der var til at anvende et saadant Udtryk. (Nei! Nei!) — De tillade, mine Herrer, det er min Mening; De beholde naturligviis deres; men jeg har opfattet det Foredrag, som er blevet holdt, saaledes, at der ikke var nogen Joie til at betegne det med de Udtryk, som bleve anvendte af Rigsdagsmanden for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Hafs) — saa skal jeg heller ikke opholde mig ved denne Side af Sagen, og det saameget mindre, som Tiden allerede er saa langt fremstreden; men jeg skal mere dvæle ved det andet Punct, som ogsaa, skjøndt kort antydet, ligger i vor Minoritetsbetænkning, naar vi have tilladt os at udtale, hvad det forekommer mig, at det sidstnævnte ærede Medlem fra Aalborg Amts 1ste Valgkreds isærdeleshed har taget Anstod af, at det nemlig „hviler paa en Opfatning af det christelige Menighedsliv, der istedetfor at tilveiebringe og befæste Friheden vilde forvirre og tilintetgjøre den.“ Det er nemlig min Opfatning af den christelige Kirke, der saaledes er Aarsag i, at jeg, hvormeget jeg end hylde og ærligt vil tiltræde Religionsfriheden, ikke kan troe, at den kan naaes paa denne Maade ved at foretage en saadan partiel Ordning af det, man har kaldet Sognebaandets Løsning. Det er dog vistnok kun en Deel af den Frihed, som den ærede Rigsdagsmand, der sidder her ved min Side (Lindberg), ønsker engang skal fremtræde i Livet som Virkelighed. Jeg tvivler om, at Alt, hvad han i kirkeleg Henseende mener er værdigt at efterstræge, skulde være naaet, hvis dette Lovforslag maatte erholde Lovskraft; det bliver dog vel kun en Deel deraf. Det almindelige Begreb af christelig Kirke er dog vel det, at det er et Samsund med hinanden, og med ham, som er Kirkens Hoved, igjennem Ordet og Raademidlerne. I Begrebet af Samsund ligger da allerede naturligviis det, at der maa være en Sammenflynning og en Forening, der maa være en Samleven. Der er altsaa her ikke blot Tale om en Bunden og en Kundskab og dennes Meddelelse, men der er Tale om et virkeligt Liv, og altsaa kunne vi, naar vi ikke ville tale ideelt om den christelige almindelige Kirke, fra

dette Standpunct sige, at den omfatter alle dem, der ved sand, levende Tro ere forenede med Kirkens Hoved, at det er den eneste Kirke. Det gælder visseelig, at der er ikke Rum og ikke Tid, som i den Forstand adskiller dem; men, nagtet Riget ikke er af denne Verden, maa det dog være i Verden, og saaledes maa da naturligviis for enhver Menighed være en Samleven mulig. (Hør!). Det haaber jeg bliver erkendt, og at det var det, der blev betegnet ved det „Hør,“ som blev udtalt. Det maa altsaa være for de Menneker, der ere bundne ved Endelighedens sædvanlige Lænker, fornødent, at den, som saaledes maa være og ikke kan undværes som Medium i dette Menighedsliv, Sjælesørgeren, er tilstede for dem, der saaledes benytte hans Sjælesorg; at disse ikke findes splittede ad hist og her, saa at man ikke veed, hverken hvor de ere, eller hvem de ere. En til tilfældig Tid og Sted samlet Mængde udgjør ikke den Menighed, for hvilken en Præst er ansat, om han ogsaa for dem holder et christeligt Foredrag. Der mangler det Tilfnytningspunct, der lader Ordet finde den rette Indgang, ligesom der mangler ham Leilighed til paa mange Maader at opfylde det, som er hans høie Embedes høieste Formaal, ved det foreliggende Udkast. Man vilde saaledes paa mange Maader aldeles umuliggjøre Dypnaelsen af det, der efter min Mening er Betingelsen for et sandt, christeligt Samsundsliv, og det er det, som vi have søgt at udtale, naar vi have sagt, at blot dette enkelte Skridt vilde, istedetfor at organisere Friheden, alene være istand til at forvirre den. Jeg skal med den høitærede Formands Tilslædelse oplæse en Pittning af en Mand, som man vist ikke vil frakende en Mening om denne Sag, og hvis Navn maaskee vil skaffe den en bedre Indgang, end den vilde have, naar den løb som min egen Anskuelse. Manden, som har udtalt Ordene, er Præsten Rudelbach, der har udtalt dem i sit sidst udgivne Skrift: „Om den evangeliske Kirkeforfatnings Oprindelse og Principer“, hvor han netop er kommen til at tale om, at ikke alle de Længsler, som nu bevæge sig i Folket og i Folketirken, kunne finde sig tilfredsstillende, hvis man gik hen og indrømmede Sognebaandets Løsning,